

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

จันทร์ โสมป่า, ร.ม. (สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น)*

พิชิต คำเทียม, ส.บ. (สาธารณสุขศาสตร์)*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย เพื่อศึกษาปัจจัย การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย และเพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมใน การป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี รวบรวม ข้อมูลโดยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และโดยแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน กุมภาพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ผ่านการ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 และนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือโดยทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค พบว่า แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุ เท่ากับ 0.82 และ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุ เท่ากับ 0.79 วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น (Multiple Regression Stepwise Analysis) ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการ ป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$, $S.D.=.21$) ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการประเมินนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายป้องกันอุบัติเหตุ และด้านการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายป้องกันอุบัติเหตุไปปฏิบัติ ตามลำดับ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.94$, $S.D.=.46$) ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนจาก ภาครัฐ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย ด้านบทบาทท้องถิ่น และ ด้านบทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ตามลำดับ ตัวแปรปัจจัยด้าน ความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่ายสามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคี เครือข่าย ได้ร้อยละ 56.2 ดังนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย ในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ควรกำหนดกฎเกณฑ์การพัฒนารูปแบบ การป้องกันอุบัติเหตุที่มีคุณภาพ สนับสนุนและพัฒนาหน่วยงานและภาคีเครือข่ายในการพัฒนา การดูแลและป้องกันอุบัติเหตุของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ กำหนดรูปแบบการส่งเสริมป้องกัน อุบัติเหตุโดยการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่ายในการสร้างแบบจำลองพฤติกรรม การขับข้อย่างปลอดภัยของประชาชน โดยมีการจัดทำแผนให้มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติ และ เกิดความสอดคล้องกับนโยบาย

คำสำคัญ : การป้องกันอุบัติเหตุ การมีส่วนร่วม ภาคีเครือข่าย

---

*โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

The Participation in accident prevention network partners in Ban Chiang Sub-district, Nong Han District, Province Udon Thani

Chan Homepa, M.Pol.Sc. (Interdisciplinary for Local Development)*

Pichit kumtiam, B.P.H (Public Health)*

Abstract

This research is a combination of quantitative research and qualitative research. The objective is to study the participation in accident prevention of network partners. To study factors involved in accident prevention of network partners. and to study the participation in accident prevention of network partners in Ban Chiang Sub-district, Nong Han District, Udon Thani Province. Data were collected by questionnaires from a sample of 240 people obtained by stratified random sampling. And by interviewing a specific sampling of 10 people, collecting data in February. The research tools were questionnaires and interview forms created by the researcher. Passed the quality check of the tools by 3 experts to check the content straightness. The IOC value was equal to 1 and analyzed for the quality of the tools. by testing for Cronbach's alpha coefficient, It was found that the information questionnaire about participation in accident prevention was equal to 0.82 and the questionnaire about information about the participation in accident prevention was 0.79. Data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation. and multiple regression analysis using multiple regression stepwise analysis, qualitative data analysis, content data analysis the study found that the overall participation in accident prevention of network partners was at a moderate level ($\bar{X}=3.11$, S.D.=.21), consisting of participation in the accident prevention policy assessment. Followed by the participation in the formulation of accident prevention policy and the participation in the implementation of the accident prevention policy, respectively. Participation factors in accident prevention of network partners were at a moderate level ($\bar{X}=2.94$, S.D.=.46). Followed by government support. The role of community leaders Support from network partners local role and the role of sub-district health promotion hospitals, respectively. The factor of assistance from network partners can predict participation in accident prevention of network partners at 56.2 percent. Therefore, the form of participation in accident prevention of network partners In Ban Chiang Subdistrict, Nong Han District, Udon Thani Province There should be a set of rules for the development of a quality accident prevention model. Support and develop agencies and network partners to develop care and accident prevention of people in responsible areas. Formulate a model to promote and prevent accidents by participating between government agencies and network partners in modeling safe driving behavior of the people. There is a clear plan that can be implemented and consistent with the policy.

Keywords: Accident prevention, Participation, Partnership network

---

* Ban Chiang health promoting Hospital, Nong Han District, Udon Thani province.

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรเป็นประเด็นสำคัญของโลก เนื่องจากเป็นสาเหตุของความสูญเสียที่เกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะในประชากรกลุ่มเสี่ยงโดยทั่วไป เช่น คนใช้รถยนต์ รถจักรยานยนต์ คนเดินถนน และผู้โดยสาร ดังนั้น ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2558 ผู้นำรัฐบาลหลายประเทศได้เข้าร่วมประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ และได้ให้การรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2563 คือการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายที่จะลดจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุการจราจรทางถนนให้ได้อย่างน้อย 50 ภายในปี พ.ศ. 2563 การกำหนดให้ลดจำนวนการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการจราจร จัดเป็นความก้าวหน้าครั้งสำคัญต่อประเด็นความปลอดภัยทางถนน อันสะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับมากขึ้นว่า การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุการจราจรทางถนน เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเสียชีวิตทั่วโลก อีกทั้งอุบัติเหตุการจราจรยังเป็นภาระหนักทางเศรษฐกิจ ของประเทศและครอบครัว ดังนั้น การลดปัญหาอุบัติเหตุการจราจรจึงมีความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน จากข้อมูลการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุการจราจรพบว่า ส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับคนที่ป้องกันได้น้อย เช่น ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ คนเดินถนน และคนปั่นจักรยาน ถึงแม้ว่าอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์เป็นปัญหาที่สำคัญที่ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งร่างกายและทรัพย์สิน การแก้ปัญหาอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องลงมือทำอย่างเร่งด่วนทั้งในด้านการค้นหาองค์ความรู้ในด้านวิชาการและการบริหารจัดการองค์ความรู้ที่นำไปสู่การใช้งานในการแก้ไขและป้องกันปัญหาอย่างแท้จริง⁽¹⁾

ประเด็นความปลอดภัยทางถนนประเทศไทยมีการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นอันดับ 1 ของประเทศในอาเซียน และเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศลิเบีย ด้วยอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเท่ากับ 36.2 ต่อแสนประชากร เกี่ยวเนื่องกับการขับขี่รถจักรยานยนต์ร้อยละ 29.39 (ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน) ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงประกาศให้ปี พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทยภายใต้กรอบปฏิญญาโมสโก เพื่อลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้ต่ำกว่า 10 คน ต่อประชากรหนึ่งแสนคน ภายในปี พ.ศ. 2563 ทั้งนี้รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในการจราจร ด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่างๆ ในการตรวจจับเพื่อป้องกัน การรายงานและการดูแลผู้บาดเจ็บ และขอให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมร่วมกันดำเนินเป็นมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจัง ตามกรอบทศวรรษความปลอดภัยทางถนนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อสร้างประเทศไทยให้เป็นเมืองปลอดภัย safety Thailand ตามกรอบนโยบายของรัฐบาล โดยในหนึ่งกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุทางถนนนั้น คือ กลยุทธ์การป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนขององค์การอนามัยโลกที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับการพิสูจน์มาแล้ว รูปแบบการร่วมกันหลายภาคส่วนเป็นสหสาขาในการแก้ไขปัญหา กระบวนการแก้ไขปัญหานั้นสำเร็จ หลักการส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับหลักการขององค์การอนามัยโลกที่สรุปไว้ ซึ่งประยุกต์เป็นกระบวนการแบบไทยว่า 5 ส⁽²⁾ ได้ดังนี้ 1) ส สารสนเทศ 2) ส สุดเสียง 3) ส สหสาขาวิชาชีพ 4) ส สุดคุ้ม และ 5) ส ส่วนร่วม

สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในประเทศไทย จากรายงานของกองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ปี 2563–2565 พบว่า มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน 17,829, 15,567 และ 14,840 คนต่อปี ตามลำดับ คิดเป็นอัตราตาย 27.20, 25.92 และ 22.78 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดอุดรธานี จากรายงานของกองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ปี 2563–2565 พบว่า มีผู้เสียชีวิตจาก

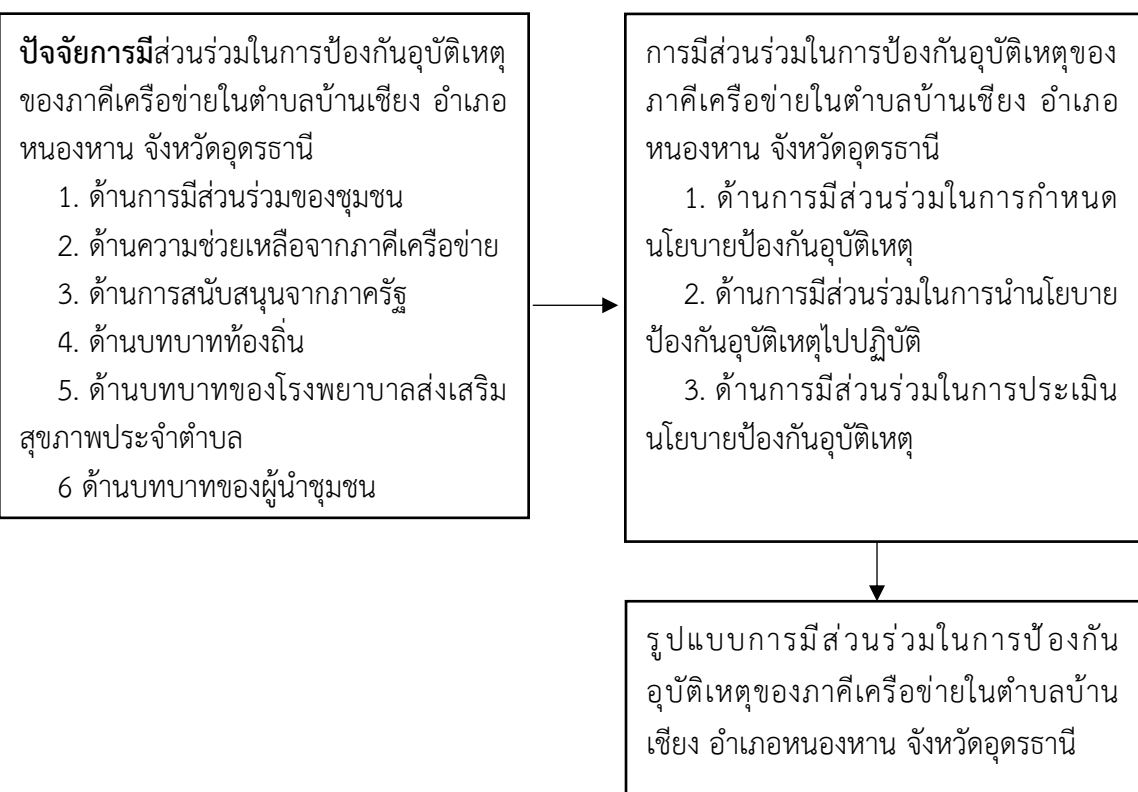
อุบัติเหตุทางถนน 395, 323 และ 363 คนต่อปี ตามลำดับ คิดเป็นอัตราตาย 24.95, 20.36 และ 23.22 ต่อแสนประชากรตามลำดับ สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในอำเภอหนองหาน ปี 2563–2565) พบว่า มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน 25, 42 และ 25 คนต่อปี ตามลำดับ คิดเป็นอัตราตาย 21.25, 35.7 และ 21.25 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในตำบลบ้านเชียง ปี 2563–2565 พบว่า มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน 3, 6 และ 3 คนต่อปี ตามลำดับ คิดเป็นอัตราตาย 23.77, 47.55 และ 23.77 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ (ข้อมูล ณ วันที่ 14 มกราคม 2566)

ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในการสร้างแนวทางป้องกันอุบัติเหตุจากการขับซึ่รถยนต์และรถจักรยานยนต์ เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มองค์กรและภาคีต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนในการแสวงหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจากการขับซึ่รถยนต์และจักรยานยนต์ในชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียงอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียงอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

กรอบแนวคิด

คำจำกัดความ หรือนิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในเข้าร่วมกำหนดนโยบายร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วมปฏิบัติตามแผน ร่วมประเมินการดำเนินงาน

การป้องกัน หมายถึง การเอาตัวรอดจากเหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อตัวเองในเหตุการณ์ร้าย ต้องหาวิธีป้องกันเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย หรือมาตรการและกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นล่วงหน้าทั้งทางด้านโครงสร้าง และที่มีใช้ด้านโครงสร้าง เพื่อลดหรือควบคุมผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดหวังและไม่ตั้งใจในเวลาและสถานที่แห่งหนึ่ง เกิดขึ้นโดยไม่มีสิ่งบอกเหตุล่วงหน้าแต่มีสาเหตุและส่งผลกระทบเชิงลบของความเป็นไปได้ อย่างหนึ่ง ซึ่งควรจะหลีกเลี่ยงหรือป้องกัน

ภาคีเครือข่าย หมายถึง กลุ่มบุคคล องค์กรที่มีเป้าหมายร่วมกัน มารวมตัวกันด้วยความสมัครใจ เพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย (ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมินผล) โดยมีความสัมพันธ์แนบแน่น มีความเสมอภาค และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้งในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผนร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับร่วมติดตามประเมินผลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ และสามารถกำหนดนโยบายสาธารณะข้อบังคับระเบียบต่างๆ ให้รอดจากเหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อตัวเองในเหตุการณ์ร้าย ต้องหาวิธีป้องกันเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย หรือมาตรการและกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมินผล) โดยมีความสัมพันธ์แนบแน่น มีความเสมอภาค และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ หมายถึง ร่วมในการวางนโยบายหรือการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจของนโยบายของรัฐ ที่จะตอบสนองต่อปัญหาการควบคุมการรับรู้เฝ้าระวังการสนับสนุน ทั้งการจัดให้มีอาสาสมัครอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม หรือส่งเสริมในความต้องการของบุคคลกลุ่มต่างๆ ของการมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย

การมีส่วนร่วมในการนำนโยบายป้องกันอุบัติเหตุไปปฏิบัติ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายที่เกิดขึ้น เพื่อบริการป้องกันการปฏิบัติในการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ หรือการแสวงหาวิธีการแนวทางบูรณาการกำกับดูแลส่งเสริมปรับปรุงนโยบายแผนงาน และการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย

การมีส่วนร่วมในการประเมินนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนวางแผน หรือยกเลิก กำกับดูแล การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผลลัพธ์การประเมินอภิปรายผลตัวชี้วัด ติดตามความก้าวหน้าการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปควบคุมให้ได้ผลตามที่ต้องการของการมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมกัน

การสนับสนุนจากภาครัฐ หมายถึง การสนับสนุนจากภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร อื่นๆ ในการป้องกันอุบัติเหตุ

บทบาทท้องถิ่น หมายถึง ลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำเนินการ การส่งเสริม การประสาน และการสนับสนุนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย

บทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หมายถึง ทำหน้าที่ในลักษณะให้บริการสาธารณสุขผสมผสาน ทั้งด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ และงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ให้ประชาชน

บทบาทของผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้นำที่ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งจากมวลชนให้เป็นผู้มีอำนาจและสิทธิในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือเลือกวิธีการดำเนินงานหรือกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการบทบาทของผู้นำเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบายการป้องกันอุบัติเหตุในเขตตำบล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยในเขตตำบลบ้านเชียง อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ทั้งหมด 10,003 คน โดยทำการคำนวณขนาดตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร⁽³⁾ คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$n = \frac{NZ^2\alpha/2P(1-P)}{e^2(N-1) + Z^2\alpha/2P(1-P)}$$

ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 240 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีจำนวนมาก มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ⁽⁴⁾ (มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด 4.21 – 5.00 คะแนน, มีส่วนร่วมระดับมาก 3.41 – 4.20 คะแนน, มีส่วนร่วมระดับปานกลาง 2.61 – 3.40 คะแนน, มีส่วนร่วมระดับน้อย 1.81 – 2.60 คะแนน และมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด 1.00 – 1.80 คะแนน) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.82 และ 0.79 และแบบสัมภาษณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non Structure Interview) เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เสริมการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น (Multiple Regression Stepwise Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล ให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิและจริยธรรมการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี รหัสโครงการ UDREC 3366 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566

ผลการศึกษา

คุณลักษณะส่วนบุคคล ของภาคีเครือข่ายตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 240 คน ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่อายุตั้งแต่ 31 - 40 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 เป็นเพศหญิง จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 มีอาชีพข้าราชการ จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 60.4

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน (n =240)	ร้อยละ
อายุ			
	อายุตั้งแต่ 18 - 30 ปี	78	32.5
	31 - 40 ปี	102	42.5
	41 - 50 ปี	25	11.7
	51 ปีขึ้นไป	32	13.3
เพศ			
	ชาย	101	42.1
	หญิง	139	57.9
ระดับการศึกษา			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	139	57.9
	ปริญญาตรี	65	27.1
	สูงกว่าปริญญาตรี	36	15.0
อาชีพ			
	เกษตรกรรม	95	39.6
	ข้าราชการ	145	60.4

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

พบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.11$, S.D.=.21) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ ($\bar{X}=3.19$, S.D.=.20), ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ ($\bar{X}=3.08$ S.D.=.17) และด้านการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายป้องกันอุบัติเหตุไปปฏิบัติ ($\bar{X}=3.05$, S.D.=.43) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 คะแนนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย (n = 240)

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ	3.08	0.17	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายป้องกันอุบัติเหตุไปปฏิบัติ	3.05	0.43	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ	3.19	0.20	ปานกลาง
รวม	3.11	0.21	ปานกลาง

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.94$, S.D.=.46) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{X}=3.06$, S.D.=.61), ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{X}=2.98$, S.D.=.54), ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ($\bar{X}=2.96$, S.D.=.72), ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย ($\bar{X}=2.91$, S.D.=.32), ด้านบทบาทท้องถิ่น ($\bar{X}=2.89$, S.D.=.69) และด้านบทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ($\bar{X}=2.80$, S.D.=.75) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 คะแนนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลปัจจัยการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย (n = 240)

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.06	0.61	ปานกลาง
ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย	2.91	0.32	ปานกลาง
ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	2.98	0.54	ปานกลาง
ด้านบทบาทท้องถิ่น	2.89	0.69	ปานกลาง
ด้านบทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล	2.80	0.75	ปานกลาง
ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน	2.96	0.72	ปานกลาง
รวม	2.94	0.46	ปานกลาง

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

พบว่า ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย X_2 สามารถทำนายการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 56.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่าคงที่ $B = 1.736$, $\text{adj.}R^2 = 0.562$, $p\text{-value} < 0.01$) สมการพยากรณ์คือ

$$\hat{Y} (\text{การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย}) = 1.736 + 0.740 (\text{ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย})$$

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน (n = 240)

ตัวแปรที่ได้รับ การคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	1.736	.114		15.210	<.0001*		
ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชนX ₁	.029	.031	.088	.936	.350	.208	4.818
ด้านความช่วยเหลือจาก ภาคีเครือข่ายX ₂	.471	.073	.740	6.491	<.0001*	.141	7.085
ด้านการสนับสนุนจาก ภาครัฐX ₃	-.060	.037	-.160	-1.603	.110	.185	5.401
ด้านบทบาทท้องถิ่นX ₄	.034	.026	.117	1.339	.182	.241	4.147
ด้านบทบาทของ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพประจำตำบลX ₅	-.015	.028	-.054	-.526	.600	.173	5.772
ด้านบทบาทของผู้นำ ชุมชนX ₆	.011	.025	.039	.447	.655	.244	4.101

SE_{est} = ±.13581 R = .757; R² = .573 Adj. R² = .562 F = 52.041 p-value = 0.01

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

สภาพทั่วไปในการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอนองหาน จังหวัดอุดรธานี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายป้องกันอุบัติเหตุไปปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ อาจเป็นเพราะการขับเคลื่อนนโยบายการประเมินนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ ตลอดถึงการประเมินผลและพัฒนาการไกล การติดตามประเมินผลกระบวนการที่สอดคล้องโดยตรงกับกลยุทธ์ จุดเน้น และมาตรฐานของกับการมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการอย่างชัดเจน การวางแผนให้ชุมชนมีบทบาท การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการนำกระบวนการ ตลอดจนการประเมินผลและพัฒนาการไกลให้มีประสิทธิภาพ ได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดทำโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ ที่มีการออกแบบประเมินอภิปรายผล รองลงมา คือด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ ได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุของภาครัฐ การมีส่วนร่วมกำหนดเฝ้าระวังและป้องกันอุบัติเหตุ การประชาสัมพันธ์ทางสื่อ สนับสนุนส่งเสริมนโยบายในภาคส่วนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมจัดทำแผนร่วมกับองค์กร การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ ตามที่รัฐมีนโยบายรณรงค์ ได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการควบคุมป้องกันอุบัติเหตุ และมีส่วนร่วมกำหนดปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันอุบัติเหตุตามที่รัฐบาลหน่วยงานในสังกัดประชาสัมพันธ์ และด้านการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายป้องกันอุบัติเหตุไปปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาคีเครือข่ายได้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ชัดเจนในการป้องกันอุบัติเหตุอย่างจริงจัง ซึ่งมีประเด็นหลัก คือ ได้ส่วนรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินการตามแผน

รับทราบนโยบายเกี่ยวกับการบริการตามที่รัฐบาลได้มีนโยบายไว้และน่านโยบายไปปฏิบัติ การส่งเสริม การป้องกันอุบัติเหตุให้แก่ประชาชนในชุมชน การบริการข่าวสาร จัดทำแผน การจัดตั้งกองทุน การรณรงค์ของรัฐบาล สร้างแนวทางตามที่ได้กำหนดในการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี บาทขาริ⁽⁵⁾ ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันและลดอุบัติเหตุชุมชน ตำบล หนองเม็ก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุชุมชน ตำบลหนองเม็ก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันและ ลดอุบัติเหตุชุมชน ตำบลหนองเม็ก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์ของ ตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบเท่ากับ 0.596, 0.358, 0.220 ตามลำดับ

สภาพทั่วไปของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้าน เชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการ มีส่วนร่วมของชุมชน ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านบทบาทท้องถิ่น ด้านบทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และด้านบทบาทของ ผู้นำชุมชน ด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุมชน มีความกระตือรือร้นในเรื่องการป้องกันอุบัติเหตุ และการเอาใจใส่ในนโยบายของภาครัฐและภาคี เครือข่ายต่างๆ ที่มีการประชาสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาครัฐมีส่วนช่วย ส่งเสริมสนับสนุน ในการประชาสัมพันธ์การป้องกันลดอุบัติเหตุ ด้านบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย และด้านบทบาทท้องถิ่น อาจเป็นเพราะภาคีเครือข่ายทำงาน ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรในการประสานงานกับผู้นำชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ และต่ำสุด คือ ด้าน บทบาทของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล อาจจะเนื่องด้วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพได้มี ส่วนในการปฏิบัติหน้าที่ และเอาใจใส่ในการป้องกันอุบัติเหตุในชุมชน แต่เนื่องด้วยมีภาระหน้าที่ใน การปฏิบัติงานในหลายด้านจึงทำให้ทำงานได้ไม่เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญพักตร์ พรขะตา⁽⁶⁾ ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันอุบัติเหตุชุมชนในเขตอำเภอ วังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายใน การป้องกันอุบัติเหตุชุมชนในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ตัวแปรตามโดยรวมทุกด้านระดับ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันอุบัติเหตุชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง 2. ค่าน้ำหนัก ความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันอุบัติเหตุ ชุมชนในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้าน ด้านบทบาทของภาคีเครือข่าย ด้านบทบาทของท้องถิ่น มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบเท่ากับ 0.596, 0.358 ตามลำดับ 3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันอุบัติเหตุชุมชนในเขต อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุ ให้รางวัลประชาชนที่ปฏิบัติตามกฎจราจรแสดงความคิดเห็นจากประชาชนในช่วยเหลือกรณีเกิด อุบัติเหตุตลอด 24 ชั่วโมงฝึกซ้อมอุบัติเหตุเพื่อความปลอดภัย จัดอบรมและจัดทำป้ายเตือนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุประชาชนมีองค์ความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายจราจรมีกฎระเบียบร่วมกันในการปฏิบัติ จัดให้มีเวรยาม ติดตั้งป้ายเตือนตามจุดสำคัญต่าง ๆ ตัดต้นไม้ที่บดบังทัศนวิสัยหรือทุกเดือน เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ปลุกฝังค่านิยมให้มีจิตสำนึก และสร้างความตระหนักในการป้องกันอุบัติเหตุชุมชน มีความรับผิดชอบบนถนนเสมอเกี่ยวกับ กฎหมายจราจร ภาคีเครือข่ายเผยแพร่กฎหมายจราจรสู่ประชาชน ประชาชนมีความตระหนักในการ ต่อใบอนุญาตใบขับขี่อย่างปลอดภัยเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย โดยรวมทุกด้าน ได้รับ อิทธิพลจากทางตรงจากด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย X_2 โดยการมีส่วนร่วมในการป้องกัน

อุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย ดังกล่าว มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y = 1.736 + 0.740$ (ด้านความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย) ซึ่งอาจเป็นเพราะท้องถิ่นมีบทบาทและอิทธิพลในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมิน ติดตาม หลังจากนำนโยบายไปปฏิบัติ และความช่วยเหลือจากภาคีเครือข่าย อาจเป็นเพราะภาคีเครือข่ายมีความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัธวัทธน์ ดิศา⁽⁷⁾ ศึกษาการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษา พบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้แก่ นโยบายและความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร ภาวะผู้นำการปฏิบัติตน ทักษะติดต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้แก่ทักษะติดต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ และการปฏิบัติตน โดยที่ ทักษะติดต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้ร้อยละ 33.0 การปฏิบัติตนเป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 2 และ สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 โดยที่ทักษะติดต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ และการปฏิบัติตนสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ ได้ร้อยละ 44.6 สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ พบว่าผู้ขับขี่ รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่สูง ผู้ขับขี่ส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถ แม้ว่าบางคนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม แต่ทุกคนมีความสนใจและอยากให้มีการอบรม และยินดีเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนผู้ขับขี่รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ต่ำ ผู้ขับขี่จะไม่เคยมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุ รถส่วนใหญ่ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรม สำหรับด้านแรงจูงใจในการเลือกทำพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ พบว่าผู้ขับขี่รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่สูงจะมีการเตรียมพร้อมทั้งเรื่องรถและตนเอง มีความระมัดระวังในการขับขี่ โดยให้เหตุผลว่าจะทำให้ปลอดภัยเพื่อป้องกันตนเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ถ้าเกิดอุบัติเหตุต้องหยุดงาน เสียรายได้ ถ้าไม่ระมัดระวังแล้วเกิดอุบัติเหตุ จะมีปัญหาตามมามากมาย ส่วนผู้ขับขี่รถที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่ต่ำจะไม่ตรวจสอบความพร้อมของรถ ไม่สวมหมวกนิรภัย ขับรถเร็ว ไม่ให้สัญญาณไฟเลี้ยว บางคนดื่มเหล้าระหว่างการขับขี่ โดยให้เหตุผลว่าขณะนั้นไม่คิดว่าจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย คิดว่าไม่น่าจะเป็นอะไรไม่กลัวว่าจะเกิดอุบัติเหตุ เพราะเชื่อว่าขับรถมานานควบคุมได้

รูปแบบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ ด้านการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายป้องกันอุบัติเหตุไปปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินนโยบายป้องกันอุบัติเหตุ ภาพองค์กรรวมของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่าย กำหนดกฎเกณฑ์การพัฒนา รูปแบบการป้องกันอุบัติเหตุที่มีคุณภาพการดูแลสุขภาพประชาชนในการขับขี่ สนับสนุนและพัฒนาหน่วยงานและภาคีเครือข่ายในการพัฒนา การดูแลและป้องกันอุบัติเหตุของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ กำหนดรูปแบบการส่งเสริมป้องกันอุบัติเหตุโดยการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่ายในการสร้างแบบจำลองพฤติกรรมขับขี่อย่างปลอดภัยของประชาชน และการซักถามข้อมูล รับฟัง การบรรยาย สรุปนโยบายที่นำไปปฏิบัติประชาชนผู้ขับขี่ โดยมีการจัดทำแผนให้มีความชัดเจนในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกด้าน ตลอดจนค้นพบสาเหตุของปัญหาโดยจัดทำข้อมูลตามตัวชี้วัดที่บ่งบอกถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อเกิดความสอดคล้องกับนโยบาย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสนธยา ศรีมาตร⁽⁸⁾ ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจราจรของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจราจรของกลุ่มตัวอย่าง ตามแนวทาง 5 เสาหลัก ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการความปลอดภัยทางถนน โดย อสม. ร่วมกำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรม เผยแพร่นโยบายและเป้าหมายเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจราจร 2) ถนนและการสัญจรอย่างปลอดภัย โดย อสม. ร่วมกับผู้นำชุมชนในการแจ้งเตือนผู้ใช้รถใช้ถนนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจราจรในจุดเสี่ยงต่าง ๆ 3) ยานพาหนะปลอดภัย โดยการส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ขับขี่ในการดูแลสภาพยานพาหนะให้มีความปลอดภัยและพร้อมใช้ 4) ผู้ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย โดย อสม. ร่วมกำหนดมาตรการบังคับใช้กฎหมาย สร้างความรู้ความเข้าใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนของสมาชิกในชุมชน และ 5) การตอบสนองหลังการเกิดอุบัติเหตุ โดย อสม. ทุกคนจะได้รับการพัฒนาทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อข้อมูลผู้ที่ประสบอุบัติเหตุจราจร เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังการมีส่วนร่วมในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจราจรของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายในตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เป็นความต้องการจำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของเครือข่ายภาคีในการลดและการป้องกันอุบัติเหตุที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพการบริการให้ประชาชนในพื้นที่และบุคคลที่สัญจรไปมา ทั้งในส่วนของการบริหารงานและการบริการอื่นๆ ตลอดจนการทำงานร่วมกับของภาคีเครือข่าย ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอุบัติเหตุทุกระดับ ดังนั้น ภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการดำเนินการพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1) การกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาระบบการบริการป้องกันอุบัติเหตุออนไลน์ผ่านสมาร์ตโฟน เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกในการป้องกันอุบัติเหตุการให้บริการในการขับขี่รถยนต์และรถจักรยานยนต์ในด้านต่างๆ ตามลำดับ ความต้องการในผลการวิจัยหรือความจำเป็นเร่งด่วนที่สอดคล้องกับการดูแลสุขภาพของประชาชน

2) ให้การสนับสนุนส่งเสริมการรับรู้และความมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงใช้กลไกต่างๆ ในการดำเนินงาน เช่น ความเชี่ยวชาญ การประสานงานและสร้างความร่วมมือในการป้องกันอุบัติเหตุระหว่างภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3) ผู้บริหารหน่วยงานทุกระดับ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนารูปแบบที่ชัดเจนโดยการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่เอื้อต่อการป้องกันอุบัติเหตุ เช่น การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ทางสื่อ การพัฒนาเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่จะส่งผลให้การดำเนินงานในการป้องกันอุบัติเหตุมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเพื่อนำโมเดลต้นแบบระบบที่ได้จากงานวิจัยไปพัฒนาต่อยอดให้สามารถใช้ได้ในระบบการป้องกันอุบัติเหตุของภาคีเครือข่ายจริงในการพัฒนาระบบออนไลน์ในด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกด้านทั้ง เป็นความต้องการในความจำเป็นของภาคีเครือข่าย และครอบคลุมการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการป้องกันอุบัติเหตุทุกฝ่าย ทุกพื้นที่

เพื่อให้บริการประชาชน ผู้ขับขี่ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรพัฒนาระบบให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลที่สามารถใช้ร่วมกันได้ในเขตตำบลบ้านเชียงยืน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี หรือระดับประเทศเพื่อให้อำเภอหนองหานสามารถป้องกันอุบัติเหตุและข้อมูลในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. นิวัช สร้อยมาลี. การศึกษาจุดเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุภายในพื้นที่ตำบลโพนสวรรค์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา [ปริญญานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต]. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี; 2556
2. ปัญญ์ จันทรพาณิชย์ และคณะ. (2559). แนวทางการประเมินการดำเนินงานป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน DHS-RTI. กรุงเทพมหานคร: สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค; 2559.
3. บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มศว มหาสารคาม 2535;3(1):22-5.
4. กัลยา วาณิชยบัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2549.
5. มยุรี บาทขารี. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันและลดอุบัติเหตุชุมชน ตำบลหนองเม็ก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด 2564;10(2):841-50.
6. เพ็ญพักตร์ พรขะตา. การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการป้องกันอุบัติเหตุชุมชนในเขตอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด 2565;11(2):211-22.
7. นัธวัฒน์ ดีดาช. การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในจังหวัดสงขลา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น 2564;18(1):233-46.
8. สนธยา ศรีมาตร. ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจราจรของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี. วารสารการพยาบาลสุขภาพและการศึกษา 2565;5(1):24-35.